



ISSN 0235 – 3490



АРХЕОЛОГІЯ



ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ.

НОВІ ВІДКРИТТЯ

І ЗНАХІДКИ.

СТАТТІ.

РЕЦЕНЗІЇ.

ХРОНІКА.

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ.

ДИСКУСІЇ.

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ.

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ.

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ.

•3•1996

Цей збірник репрезентує матеріали наукових читань пам'яті члена-кореспондента АН України С. М. Бібікова, які проходили 3—4 березня 1994 року в Інституті археології НАН України.

В читаннях взяли участь співробітники Інституту археології НАН України, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного музею історії України, товариства охорони пам'яток історії та культури, Російської академії наук (м. Санкт-Петербург та м. Якутськ), Державного Ермітажу (м. Санкт-Петербург), Вінницького державного педінституту (м. Вінниця), Донецького краєзнавчого музею (м. Донецьк), Одеського державного університету (Одеса).

В настоящем сборнике представлены материалы научных чтений памяти члена-корреспондента АН Украины С. Н. Бибикова, которые состоялись 3—4 марта 1994 года в Институте археологии НАН Украины.

В чтениях приняли участие сотрудники Института археологии НАН Украины, Киевского национального университета им. Тараса Шевченко, Национального музея истории Украины, общества охраны памятников истории и культуры, Российской академии наук (г. Санкт-Петербург), Винницкого государственного пединститута (г. Винница), Донецкого краеведческого музея (г. Донецк), Одесского государственного университета (Одесса).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П. П. ТОЛОЧКО (головний редактор),
В. Д. БАРАН, К. П. БУНЯТЯН,
М. І. ГЛАДКИХ, В. М. ЗУБАР (відповідальний секретар), С. Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора), В. К. МІХЄЄВ,
О. П. МОЦЯ, В. Ю. МУРЗІН,
В. В. ОТРОЩЕНКО, С. В. СМІРНОВ,
В. Н. СТАНКО, Р. В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
Г. М. ТОЩЕВ, В. М. ЦИГИЛИК,
Є. В. ЧЕРНЕНКО

Адреса редакції:
252025, Київ-25, вул. Володимирська, 3
Телефон 228-44-05

Здано до набору 03.06.96. Підп. до друку 03.09.96. Формат 70×108¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 14,00. Ум. фарбо-відб. 14,16. Обл.-вид. арк. 15,12. Тираж 800 прим. Зам. № 230

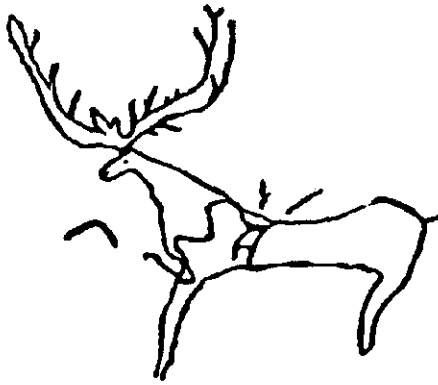
Оригінал-макет виготовлений редакційно-видавничим центром ІА НАН України.

Друкується за постановою редакційної колегії журналу.

Редактори Л. В. ФРАЙМОВИЧ,
О. В. КРАВЧЕНКО, І. І. КЛИМКОВА

Художній редактор М. І. ІЄВЛЯС

АРХЕОЛОГІЯ



• 3 • 1996

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у березні 1989 р.

Видається
щоквартально

Київ

ЗМІСТ

- 3 ТОЛОЧКО П. П. С. М. Бібіков і українська археологія
- 6 ГЛАДИЛІН В. М. Сергій Миколайович Бібіков і проблеми первісної археології
- 9 КОЛОСОВ Ю. Г. Кримська палеолітична експедиція 50-х років: спогади і роздуми

Статті

- 14 БУРДО Н. Б. Внесок С. М. Бібікова у вивчення трипільської культури
- 20 СТЕПАНЧУК В. М. Генезис та еволюція кримського палеоліту
- 29 ЗАЛІЗНЯК Л. Л. Палеоекономічна реконструкція суспільства степових мисливців
- 39 ГЛАДКИХ М. І., СТАНКО В. Н. Мистецтво та світогляд пізньопалеолітичної людини (за матеріалами України)
- 51 ЯКОВЛЄВА Л. А. Образотворче мистецтво пізнього палеоліту (образ, композиція, ансамбль)
- 60 КРОВА О. О., СТУПАК Д. В. Планіграфія та технологія обробки кременю пізньопалеолітичної стоянки Федорівка
- 74 ОЛЕНКОВСЬКИЙ М. П. Кавказька складова у фінальному палеоліті і мезоліті Південної України

Публікації археологічних матеріалів

- 86 СИТНИК О. С., БОГУЦЬКИЙ А. Б., КУЛАКОВСЬКА Л. В. Стратифіковані пам'ятки палеоліту в околицях Галича
- 97 ЧУБУР А. А. К вопросу периодизации и хронологии верхнего палеолита бассейна Десны
-

- 105 ГУСЄВ С. О. Нові дані про культову пластику трипільської культури
- 109 РИНДЮК Н. В., СКАКУН Н. Н. О некоторых культовых предметах из поселения Нагорное II (Болград-Алденъ II)
- 116 РЫНДИНА Н. В., РАВИЧ И. Г. Металлография и изучение древнейшего металлообрабатывающего производства (эпоха энеолита)

Археологія за рубежем

- 124 СКАКУН Н. Н. К вопросу о кремнеобрабатывающем производстве эпохи энеолита в Восточной Европе (по материалам Болгарии)

Пам'ять археології

- 129 СИТНИК О. С., ГРИБОВИЧ Р. Т. Пам'яті Олександра Черниша (1918—1993)
- 132 МОВША Т. Г., ШАРАФУТДІНОВА І. М. Вадим Шербаківський (до 120-річчя від дня народження)

Нові відкриття і знахідки

- 134 ПОПОВА Т. А. Некоторые группы глиняных изделий из трипольского поселения Раковец
- 141 ГОЛЬЦЕВА Н. В. Гравированный топор-молот из Шолдэнештского района Молдовы

Рецензії

- 145 ЗУБАР В. М. S. J. Saprykin. Ancient farms and Land-Plots on the Khora of Khersonesos Taurike (Research in the Herakleian Peninsula 1974—1990).— Amsterdam, 1994.— 153 p., 65 pl.

Хроніка

- 148 КОЛЕСНИК О. В. Друга регіональна конференція «Палеоліт Лівобережної України»
- 149 МОЦЯ О. П., СУПРУНЕНКО О. Б. Читання пам'яті проф. Вадима Шербаківського
- 151 БУРОВ Г. М., Уртанс Ю. Т. Міжнародна конференція «Використання людиною печер»

Вітасмо ювілярів

- 153 До 60-річчя Леоніда Васильовича Суботіна
- 155 До 60-річчя Станіслава Никифоровича Братченка
- 157 До 60-річчя Івана Тихоновича Чернякова
- 159 Наші автори
- 160 Список скорочень

СОДЕРЖАНИЕ

ТОЛОЧКО П. П. С. Н. Бибиков и украинская археология	3
ГЛАДИЛИН В. Н. Сергей Николаевич Бибиков и проблемы первобытной археологии	6
КОЛОСОВ Ю. Г. Крымская палеолитическая экспедиция 50-х годов. Воспоминания и размышления	9
Статьи	
БУРДО Н. Б. Вклад С. Н. Бибикова в изучение трипольской культуры	14
СТЕПАНЧУК В. Н. Генезис и эволюция крымского палеолита	20
ЗАЛИЗНЯК Л. Л. Палеоэкономическая реконструкция общества степных охотников	29
ГЛАДКИХ М. И., СТАНКО В. Н. Искусство и мировоззрение поздне- палеолитического человека (по материалам Украины)	39
ЯКОВЛЕВА Л. А. Изобразительное искусство позднего палеолита (образ, композиция, ансамбль)	51
КРОВОТА А. А., СТУПАК Д. В. Планиграфия и технология обработки кремня позднепалеолитической стоянки Федоровка	60
ОЛЕНКОВСКИЙ Н. П. Кавказская составляющая в финальном палеолите и мезолите Южной Украины	74
Публикации археологических материалов	
СЫТНИК А. С., БОГУЦКИЙ А. Б., КУЛАКОВСКАЯ Л. В. Стратифицированные памятники палеолита в окрестностях Галича	86
ЧУБУР А. А. К вопросу периодизации и хронологии верхнего палеолита бассейна Десны	97
ГУСЕВ С. А. Новые данные о культовой пластике трипольской культуры	105
РЫНДЮК Н. В., СКАКУН Н. Н. О некоторых культовых предметах из поселения Нагорное II (Болград-Алденъ II)	109
РЫНДИНА Н. В., РАВИЧ И. Г. Металлография и изучение древнейшего металлообрабатывающего производства (эпоха энеолита)	116
Археология за рубежом	
СКАКУН Н. Н. К вопросу о кремнеобрабатывающем производстве эпохи энеолита в Восточной Европе (по материалам Болгарии)	124
Память археологии	
СЫТНИК А. С., ГРИБОВИЧ Р. Т. Памяти Александра Черныша (1918—1993)	129
МОВША Т. Г., ШАРАФУТДИНОВА И. Н. Вадим Щербаковский (к 120-летию со дня рождения)	132
Новые открытия и находки	
ПОПОВА Т. А. Некоторые группы глиняных изделий из трипольского поселения Раковец	134
ГОЛЬЦЕВА Н. В. Гравированный топор-молот из Шолдзештского района Молдовы	141
Рецензии	
ЗУБАРЬ В. М. S. J. Saprykin. Ancient farms and Land-Plots on the Khora of Kheronesos Taurike (Research in the Herakleian Peninsula 1974—1990).— Amsterdam, 1994.— 153 p., 65 pl.	145
Хроника	
КОЛЕСНИК А. В. Вторая региональная конференция «Палеолит Левобережной Украины»	148
МОЦА А. П., СУПРУНЕНКО А. Б. Чтения памяти проф. Вадима Щербаковского	149
БУРОВ Г. М., УРТАНС Ю. Т. Международная конференция «Использование человеком пещер»	151
Поздравляем юбиляров	
К 60-летию Леонида Васильевича Субботина	153
К 60-летию Станислава Никифоровича Братченко	155
К 60-летию Ивана Тихоновича Чернякова	157
Наши авторы	159
Список сокращений	160